

פרוטוקול מס' 11/1
מישיבה ועדת המסכים, שהתקיימה
ביום ג', תא' במסלול השי"ג (9.12.52)
בלקט 8.50

י. גורני - היו"ר	ק. לוז
ה. גריאב	י. בורזר
י. בדר	א. איזלינג
א.מ. גניחוונסקי	ס. קלמר
ש. דיין	ז. טוואיב
א. הרצפלד	ז. שמר

היוזמים:

ש. האוזר ל. אשכול	א. אבריאל
א. אבריאל	ס. זגני
ס. זגני	

פרומוטורים:

הצ'ר מוזס	- מבקר הדלינה
מר הרומן	- ממעמ חברת "עמידר"
מר אמשטיין	- " " "
מר בר-אילן	- " " "
מר נויפלד	- " " "
ד"ר קיכרון	- ממעמ משרד המסמכים

א) הדיון על הקמיב מתבק חוץ.
ב) מס בוליה
ג) שונות
ד) דו"ח מבקר הדלינה על חברת "עמידר"
ה) סדר עבודה הועלת.

סדר-היום:

אני פותח את הישיבה.

היו"ר י. גורני:

א. חילוקי דעות

הינו"ך י. גורי:

אני מבקש מהר אבריאול לענות על השאלות שנשאלו ע"י חברי הוועדה בישיבה שעברה,

ובמכתב, בנוגע לשימוש במטבע חוץ.

א. אבריאול:

נשאלתי על השיכון לפי סוגים, והרי החשובו תקציב חברי הבנין כולל את המספרים הבאים: 3,4 מיליון דולר לשיכון עולים, צבע קבע ושיכון עממי. הצענו למשרד העבודה ולמשרד המסחר והתעשייה תלוקה מסוימת, שעדיין אינה תלוקה סופית, והיא היא מבוססת על כך, שבערך 1,4 מיליון דולר יוטאו לשיכון של הצבא, והיתרה תחולק בין שיכונים לעולים ושיכון עממי. מלבד זה, נמצא בתקציב סכום של 1 מיליון דולר לבניני איבור, ו-550 אלף דולר לחברי בנין לעבודות אבדוריות. אין זה כולל חלקי חילוף למכונות הדרושות לעבודות אבדוריות, כי סכום זה מופיע בתקציב אחר של התקציב. ישנו סכום של 3/4 מיליון דולר לבנייה פרמית. בנייה פרמית נחשבת כל בנייה שאינה שיכון עולים, שיכון עממי או שיכון לצבא הקבע.

י. פורדר:

לאיזה קטגוריה תושב האזור להכניס, למשל, מקידי המשלוח, אשר אינה עולים, ובדור גם שאינה משתייכת לצבע הקבע? האם תדרש מהם לשלם את המעמדות הגבוהים של יבוא ולא השלוח? אני מביא רק בחור דוגמה את המקידיים, יכלתי להצביע על עוד גורמים מסוג זה.

א. אבריאול:

אין המשלוח תושב להכליל אנשים מסוג זה בין אלה המשלמים את המעמדות הגבוהים, אין גם בחנייתם עכשיו בניית שיכון נדרשת לפקידים ועובדים במל תיים. עד כמה שנספר משכנת המשלוח את התנאים הנלה ברכוש נמוך, ומשכירה להן דירות. הבנייה היתירה אנכית כיום היא לפקידים משרד החוץ, המועברות לירושלים. מהוץ לזה, עושה המשלוח רק היקונים מה ושמ, ולא בנייה חדשה.

נשאלתי, מהו הגיצוץ האדמיניסטרטיבי של התקציב במטבע חוץ, כלומר - באיזה אופן מוצאים המטפים ונעשה הקניות ובכן, מאחר שהמשלוח אישרה את התקציב במטבע חוץ, הודיע האוצר לכל אלה המופיעים בתקציב זה, על התקצבת שניתנה להם, וביקש להפיק את התניותיהם המעשיות לפעולה. מרבית הרשויות המוסמכות עשו זאת כבר, וחלקן עדיין לא עשו זאת, בגלל הקשיים שהתקוררו לרגל התקציב הועמד שניתן להם, בהש וואה עם דרישותיהם ~~המקורות~~ המקורות. לאחר קביעת התניות, יצוורן להוציא רשיונות יבוא ולהגישם לאגף מטבע חוץ במשרד האוצר, לאישור, מבחינת הקצבת מטבע חוץ.

באגף זה משלוח של מחלקות: המחלקה לרשיונות יבוא, המחלקה הברונת אמר רשיון היבוא שהוצא ע"י הרשות המוסמכת מתאים לתקציב היבוא; היא בודקת את המהיר המובע; היא קובעת את דרכי המימון. המחלקה לרשיונות יבוא תייבט לבודק את קיימת אפשרות לממן את הקצבה ע"י "כלירינג", במקום להוציא כמות מסוימת במטבע מזומן. לעומת זאת, הנו קונים סחורות מסוימות מסקורות כגון: התקציב האמריקאית, המילווה של הבנק לאימפורט ואקספורט, המילווה מסוג המילווה האוסטרלי או השוודי, והמשלוח בודקת, אם קיימת אפשרות לממן את הקניה ע"י ממון מסוג זה, במקום להוציא דולרים במזומנים.

המחלקה נעזרת בפעולותיה אלו ע"י מחלקות באגף מטבע חוץ, שהוקמו לצורך זה: מחלקת התניות - אשר בודקת מדי פעם בפעם את התקציב היבוא, מנקודת ראות של חכמית כל רשות מוסמכת לחוד. המחלקה השניה - המחלקה למקורות ממון מיוחדים - מרכזת את כל הפעולות הנעשות במסגרת המקורות המיוחדים, שעליהם דברתי קודם לכן. כאשר יחוספו לזה השילומים, היא תפקח גם על השילומים, ושילוב הקניות ממקור זה בחוד מסגרת הקניות הרגילות.

פעולות שלוש המחלקות האלה, אשר מהרכוזת, בעצמם, במחלקה לרשימות יבוא, נעשה מתוך שילוב של נקודות ראות שונות. אני חושב שמותר לי לומר, כי המחלקות האלה הגיעו לפעילות בקצב מניח מאד את הדעת. לדאבונו, קיימי מקרים בהם עובר זמן מסוים עד להוצאת רשיון יבוא ע"י האגף למסבץ חוץ. דבר זה הוא לפתים מהייב המציאות, ולעתים, לעברנו, תוצאה של השתייה. גולט במרבית המקרים הסיבות הן אובייקטיביות.

האגף למסבץ חוץ בודק מדי פעם בפעם את הדרכים לביטול הפולות בלתי נכונות, הקיימות במידה מסוימת ע"י העברה מיד ליד, וע"י שיפול של גופים אחדים באותו ענין, במקום לקצר את הפרוצדורה. עלי להודות, כי לא הגענו בדבר זה למצב אידיאלי, ואנו יודעים שמהצדנו להיטיב את השיטות ואת דרכי הביצוע של רשימות יבוא, בהיותנו מודרכים כל הזמן ע"י ההכרה והחזיק את סך הכל הרשימות המוצאות במסגרת תקציב היבוא, וכאשר אנן חייבים לשמור באופן קפדני ביותר על ביצוע תקציב היבוא לפי סעיפיו השונים. אני חושב שהוצר ראוי להגיד לוועדת הכספים, כי הוא דואג להמכה סחמדה של השיבות האדמיניסטרטיביות לביצוע תקציב מסבץ חוץ.

נשאלתי באיזה אופן משפיע היבול המקומי על הקמת התקציב למזון. אנו נספור להברי הועדה סקירה מסודרת על ענין זה, גולט עתה ברצוני להביא רק כמה דוגמאות: הקצבתנו 600 אלף דולר לכוסבות. מתוך זה, אנו יוצרים גשורי של 240 אלף דולר בארץ. בשנה שעברה יצרנו בשרי של 180 אלף דולר. היבול המקומי יגיע בערך ל-60% מה-240 אלף דולר. אנו נגדל השנה בארץ 30 טון שעורה ו-2000 טון תבואי אדמה. הול גידול ניכר מאד של ירקות ושל חלב; זה משפיע כמובן על תקציב המזון, אם כי אין מביאים את המארכים האלה מחו"ל.

נשאלתי באיזה סעיף מופיעות ההקצבות לסטודנטים בחו"ל. רבכנן, התשלומים האלה מופיעים בשני סעיפים: הועדה הטכנית שניתנת לנו ע"י או"מ וע"י משלת ארה"ב במסגרת סעיף 4. לפי שי המכניות האלה אנו שולחים סטודנטים לחו"ל ללימודים ולהשתלמות. התשלומים ניתנים במישרין ע"י הקרנות הנזכרות. כמו כן, מוציאה המשלה מתקציבה, לפי אישור משרד החינוך, סכומים מסוימים מהסעיף "שירותים", בשביל הסטודנטים העוסקים במקצועות שאינם יכולים ללמוד אותם בבתי הספר הגבועים במדינת ישראל.

שר האוצר ל. אשכול:

ברור שאנו בכלל איננו רוצים ביבוא ללא תשלום כבאמצעי קבוע. אולם היה לנו יסוד לחשש, ולא כל טעימי החנסה מצדיקים עצמם עד סוף השנה. ולכן החלטנו לחפש דבר אשר אינו משפיע למחנה באופן מידי על כל המזונות ועל האינדקס, כגון חלקי חילוף. לפני שנה בערך ארך המשק הישראלי במלוא חנוסתו. חלקי חילוף בסכום של 7-9 מיליון דולר. אנו טוענים כי כל מה שאפשר לאסוף מכספי החומות מגיע לנו, אולם אנר מרשים לעצמנו, אם ישנה לנו תרגשה או ידיעה שיש מקרה כנה של כוונת השקעה פסום גדול בארץ, לפי הנאי היבוא ללא תשלום, למטות מהמסגרת הזו. אולם לפתים קרובות אנחנו גם מוצים, ולאחר שנותנים לאדם זה את רשיון היבוא, רק אז הוא מתחיל להפש את הדולרים, וברור שדבר זה אינו בריא ואינו רצוי. אילו הוכח לנו שמתן יד המשיה בענין זה לא הביא לידי תוצאות הרסניות, היינו מסכימים, אולם ידוע לנו שלא כן הוא המצב. אני שאלתי באופן גלוי אנשים העוסקים בדבר, ולא קבלתי שום תשובה ברורה, כי מדאי לבטל את הפיקוח על היבוא הזה. לעומת זאת, קבלתי כמה וכמה תשובות האומרות, כי דבר זה עלול להביא לתך שסכומי מסך גדולים במסבץ ישראלית יצאו לחו"ל, וזה יהרוס לגמרי את מעמד המסבץ. אשר לטחורות המובאות, הרי ברוב שאנו נקבל בברכה כל סחורה שאינה מתחרה בתוצרת הארץ. ישנם יהודים רבים, אשר היו מוכנים להעביר סכומי כסף גדולים לארץ, בגלל השבונות שלהם, אולם הם רוצים להעביר זאת בטחורות המיוצרות בארץ, ואנו איננו מרשים זאת. אגב הדיון הזה, ברצוני להביע דעה אפיקורסית במקרה: אינני יודע מדוע עלינו להתזיק את מותר היצור בצורה מלאכותית, ומדוע עלינו למרב בכל חוקף ליהודים האלה הרוצ להשקיע את כספם בטחורות המיוצרות גם בארץ. אבל זה עדיין רק פסוק שהתעורר בלבי, ולא הגיע לשלב מעשי. לפי שעה, מצות תוצרת הארץ היא מצוה גדולה. חשבתי גם על אפשרות של "פול". אולי נשפיע על היהודים האלה שיתנו את סחורתם עוד יותר בזול, ואנו נעשה "פול" ביו הסחורה שלתם לבין הסחורה הישראלית. ברצוני רק לציין, כי בשמח של חלקי חילוף, מנמים עתה לארגן חברת של כל בעלי החלפים, יחד עם מוסדות בבוריים, ואולי גם נציגות על ומשלה, כדי להכניס יותר אור בענין זה של מסחר בחלקי חילוף.

ז. פרוזאית:

אני בקשתי פירוט יתר על מדיניות האשראי של הממשלה. נמקתי זאת בכך, כי מהחוקים העומד לרשות הממשלה, יש צורך גם לשלם חובות, ולדאוג לכך שהחובות הקיימים לא יגדלו במשך השנה. אם יתנהל משטר של קניות באשראים במסגרת החוקים, יתפרו לנו כספים לסחורות ההיוניות ביותר. האם ישנה כוונה מצד הממשלה לקנות סחורות באשראים?

ישנה בעיה שנתפרטת כבר בעתונות, ואני הושב שהובה עלינו לבררה. לפי הטכני ה"כלירינג" הקיימים בינינו למין ארצות אחרות, למשל תורכיה, האוצר - במקום לשלוח סחורות אקספורט מכאן - עושה אופרציות מספיות, ומאליה למכור לאימפורטרים התורכיים חולרים באופן ישיר. הרבה נהו שמגיע מטרוסאקציה מסחרית זו לקופת האוצר, הוא גדול יותר מה"אדר ווליו" שהיוצא שלנו. אולם דבר זה פוגע באופן מסורסאד באקספורט שלנו, ברמישה שרוקנים. ישנם מקרים שרוגים שהתעשייה המקומית קבלה הזמנות מה"ל, ורכשה לשם כך חמרי גלם גדולים של האוצר, אולם אינה יכולה לשלוח את המוצרים לתורכיה, כי מולאה כבר הקרומה שם, ק"י המוצרעיות הכספיות "בשטר ק"י האוצר. אם זהו רק מקרה, והאוצר יגיד שהדבר כן, הרי היתה זו חסובה, אולם גם הושגים להפוך זאת לשיטה, הרי זה דבר מסוכן מאד, אני מבקש התייחס על כך.

א.מ. גניורבסקי:

ישנה רמיזה יוניה בקשר לשערים, ואני מבקש את שר האוצר, אם מדברים אינם נכונים, להסיר את האקספורטים שנתעוררו בקשר לכך.

ברצוני לקבל הסברה בנוגע לפקדונות של הערבים. אני מבקש לקבל אינפורמציה על הנעשה בין המיליונה והמגביה באמריקה.

ש. דיין:

אני רואה בה איב כי רק 8% מהסכומים הולכים להשקעות ימוד והשאר לארצות שוטפים. אני שואל, אם איננו יכולים להגדיל את הסכומים המיועדים להשקעות ימוד, וע"י זה להקטין את ההוצאות במסבוע זר?

ברצוני לדעת באיזה מידה אנו מתקרבים ליצור מזון עצמי. אני מבקש להגיש את התבלה על כך, בהקדם.

עלי לאיין כי חנובה החלב ירדה משנת 1948 ירידה גדולה, וזאת הודות לחוסר המזון ולאיבוד הגרוע. אינני מביין מדוע עלינו להוציא מסבוע זר על קניות מארבים אחרים, בעוד שיכולים אנו להוציא את הסכומים האלה לקניות בוסבות ומען מהאים, כדי להגדיל את תוצרת החלב. ברור שתוצרת החלב היתה מזינה ובריאה יותר מכל אומל אחר המוגא הנה בשימורים.

מ. קלמר:

איך חוצאנה לפועל דענה כל יחידות הבנין? האם מחכים לתמרי הבנין מהשל יומים, או בינתיים ~~הם~~ נעשו הזמנות לתמרי בנין המקורות אחרים?

א. איזלינג:

ברצוני לדעת מהי תלופת האימפורט ע"י האימפורטרים הממשלה, בגופן פרטי וע"י הקואופרטיבה. אם ישנם עוד סוגים, אני רוצה לדעת את הפרופורציה, עד כמה שאפשר לפי סוגי האימפורט.

בקשר לגבישות היחרה שהממשלה נוהגת בה בענין קורסיה של המסבוע וכד', אני שואל: האם מוכנה הממשלה להבטיח שלא יעשו סוויים המרוקנים, בלי התייעצות החילה עם ועדה הכספית? האם מוכנה הממשלה, נוכח המסב הקיים, לשוב למגלה של ריכוז עיקר האימפורט בידה?

פ. לרון:

במקרה שלא יתאמת חלק מתקציב החכנסה, ברצוני לדעת איזה מהטעמים יקוצע? האם אין סכנה שהקיצוץ יהול על הקיים הפיתוח?

ברצוני לשאול אם סכום החוצאה של 18,6 דולר כולל

גם דלק, חלקי מילוק ומכונות ואירוד? ואם לא - מהו החשבון האמיתי של
הצורך והנכס והחובות של התעשייה?

מדוע אין כאן כל סכומים למיתוח המהותיים?

המשיק בו מוללים המעקבות והמטק, ברצוני לדעת
מהו הסכום המוקדם לתורים לשל ייצור בארץ, ומה מוקדם למשקאות מבט
ולמטק, המוכרים מהו"ל?

הנה המשיק של יבוא בעלי חי מולל בקר? ואם כן -
אני חושב ש לינו קודם כל לנצל את התקר הנכס בארץ, ואני אומר זאת מתוך
ידיעה שבקר זה אינו מנוצל דיו. אינני מבין מדוע צריך להוציא מטבע זר
לשם כך, בעוד שבקר רב הנמא בארץ עומד למכירה.

היו"ר י. גורני:

אני מבין לחברי הועדה לא לקיים דיון מולל במניין
ממשיק הארץ, הלא שמל, חבר יציע מה יש בדעתו לחקן
בתקניה זה, וע"י כך להגיע לתוצאה יעילה. אנו נמיינ בשאלה זר בישיבה
הבאה.

ב. יום הבוליה

היו"ר י. גורני:

ברצוני להביא לידיעת שר האוצר, כי הועדה דנה
במס הבוליה במשך שתי ישיבות. אולם לאחר מכן
התעוררה שאלה פרוצדורלית אם היו"ר יכול היה להעמיד להצבעה נסיונית
שאלה מסוימת שזוהה העמיד להצבעה, ושאלה זו הועברה לוועדה הסניפה.
ועדה הסניפה החליטה לדחות את ההצבעה בעניין זה לשבועיים. אני ממסער על
החלטה שתחול ע"י כך, אולם אין זה באשמתנו. שר האוצר המתין במס הדשים
במרה ונמצא האו הנה, וזה סוכיה כי הוא החתשב בדעתם על חברי ועדה הכספיים.
אינני חושב שהוא לא ימתין עוד שבועיים ויפעיל פתאם עכשיו את הצו. אני
מביע את השאלתי, בשם ועדה הכספיים, ששר האוצר ימתין עד להחלטה ועדה
הסניפה, במרש יוצא הצו.

שר האוצר ל. אשכול:

אני לי התנגדות לכך. אני שמעתי את דעותיהם של
חברי הועדה, בשתי הישיבות בהן דנו במס הבוליים.
אולם אני שואל את חברי הועדה, אם אין הגיון לדרוש מהאוצר העירוני, כשם
שזה נדרש מן האוצר בקבוץ ובמפר, להשתתף בבניית בנינים לתיאטרונים?
אולם אינני רוצה כעת להכנס לעצה העניין, ומוכן לדחות את הדבר.

י. בדר:

אני חושב שיש לשחרר את התיאטרונים שלנו,
בעבודתם הרגילה ממס זה, אולם יש להייב בתשלום
את התיאטרונים בנוגע לאותן הצגות בהן מופיעים סולימנים מהו"ל.

היו"ר י. גורני:

נשוב לעניין זה בעוד זמן מה.

ג. שרונה:

ז. פוזנאיב:

אני מבין להעמיד על כדור יומה של ועדה הכספיים
את שאלה השערים להעודות אגרות מילווה לאומי,
וכמו כן את שאלות המחיר שהממשלה צריכה לשלם עבור נירות ערך של הגוש
השמרלינגי, אשר הועברו לאוצר.

אינני רוצה לדבר לגופו של עניין, אבל יש פה צד
שני של המטבע, עליו מוכרה אני להתעכב. בהמלצת בית הדין העליון, הוקמה
ועדה חבורית אשר עליה היה לקבוע את החמורה שהאוצר יאסרן לשלם למחזיקי
נירות ערך בריטיים. בוועדה זו השתתפו שני נציגי איבור ונציג אחד של
האוצר, ועדה זו הגישה את חוות הדעת, לאחר דיון והקירה. שני נציגי
האיבור היו בדעה אחת, ונציג האוצר בדעה שניה. עכשיו נודע, שהאוצר
מטרב לקבל את חוות הדעת של הועדה, כי עליה התומים רק שני חבריים. אם כך,
המלצה הממשלה...

ע"י בית הדין העליון. דבר זה עלול להביא על המיבור, ואני
הנשגב שיקב השתלשלות העניינים, יש צורך לדון בעניין בצורה הדרושה
ביותר, כי זה עלול להביא להידוש המדיניות בבית הדין העליון. אין
זה למיבור האוצר, אין זה למיבור המנסה ולמיבור המדינה.

שר האוצר ל. אשכול: אם לפי החוק יכולה וצריכה הועדה למלא
בעניין זה, יכולה היא לעשות זאת. אולם,
לדעתי, אם אין הכרה באיפול ע"י הועדה, יש להשאיר זאת בידי האוצר.

היו"ר י. גורי: בכל העניינים הנוגעים לתחום פעולתו של האוצר,
רשאית ועדת הכספים לדון ולחנות דעה. שר
האוצר אינו חייב להתחשב בדעתה, אבל היא רשאית לדון. נוסף לזה,
גם ~~השנה~~ ישנה דרישה להקמיד את הנושא הזה על סדר יומה של הועדה,
אני חייב לעשות זאת. אני מחשב גם בדחייכות העניין.

ברצוני להביא לידיעת חברי הועדה, כי גם
בשבוע שעבר קיימנו שתי ישיבות של ועדות המשנה א' וב'. בועדה
המשנה א' דנו על נכסי נפקדים ועומדים לטובת את הדיון. בישיבה
השנייה נכנסנו לדיון על הקליב ורשות המיתוח, ובישיבה שלישית,
דנו ביחסים הכספיים בין הליזיות המקומיות והממשלה.

ד) נו"ח מבקר המדינה בענין עברת "עמ"ד"

היו"ר י. גורי: חברי ועדת הכספים קיימו בדו"ח שהוגש ע"י
מבקר המדינה בענין "עמ"ד", ונסאלו גם
שאלות בקשר לזה. מבקר המדינה ישיב על השאלות ואנו נקיים דיון על כך.
עלי להזכיר עוד, כי שר האוצר פנה אלי לאתר הישיבה ומסר לי שהדו"ח
הגיע לאוצר רק כמה ימים לאחר שהגיע לחברי הועדה, וכן גם למוסד
המבוקר הגיע הדו"ח בזמן מאוחר יותר. ביררתי את העניין, וד"ר מוזס
הסביר לי כי היתה כאן טעות משרדית בלבד.

שר האוצר ל. אשכול: לי נראה ששוב אם המוסד המבוקר מקבל את הדו"ח
זמן מסוים לפני שהילת הדיון, כדי שיוכל
להגיש את הערותיו בזמן. ואני חושב גם כי כלפי מוסד לא ממשלתי צריכה
להיות יתר הקפדה בעניין זה.

ד"ר מוזס: אינני מתנגד למידור זה. הוא קיים כלפי כל
הגופים הממשלתיים, אולם חשבתי כי כלפי גוף
לא ממשלתי אין הוא חייב להיות קיים. אולם אין לי כל התנגדות לכך.

הדו"ח שלי על "עמ"ד" הוא הדו"ח הראשון על
הברה ממשלתית, ולא על משרד ממשלתי. לכן, ברצוני להתחיל בהערה קצרה,
ולומר מאילו הנתות יצאתי במיבור דו"ח זה ומה מסרותיו. לפי החוק,
הלות על הברות כמין זה אותן ההוראות החלות על משרדים ממשלתיים. אבל
אני התלבתי בכך שועדת הכספים אינה מכירה בברות כמין זה, כפי שהיא
מכירה משרדים ממשלתיים. לכן חשבתי כי מתפקידי, בקוים כלליים, לתת
המונה של הפונקציה משקית של החברה והיקף עבודתה. מלבד זה, סגן המבורך
היה להשתמש באותם העקרונות נחלים על בקורת מבקר המדינה בכלל. זאת
אומרת, בקורת אחרי המעשה, המבוצעת על סמך החשבונות, התיקים והאינ-
פורמציות שהחברה בעצמה נותנת, ומסרתם לבקר את החוקיות ואת הנכונות
של העבודה, ומצד שני את יעילותה.

אין מתפקידי לפקח על העבודה היומיומית של
החברה, והתערבות באדמיניסטרציה אסורה בכלל. על משרדי, הפקידנו הוא
לפניהם את התוצאות של בקורת כזו, לתת תמונה מסכמת וניתוח המאפשר הטקת
מסקנות מתוצאות הבקורת.

הנתות אלו יצאתי כאשר התחלתי לפני כשנה
את הבקורת בחברת "עמ"ד". החשערה שהחברה עשתה קשיים, וע"י זה עומבה

ר.ש.

הבקורת, אינה נכונה. הקסיים האובייקטיביים היו רבים. המהנדס העומד
לרשות השרדי היה צריך לעבד את החלק הכספי של הבקורת; היתה התחבורת
עם מסון החקנים; היה צורך להציג שאלות רבות מאד לפני החברה, ש==
לא תמיד אפשר לענות עליהן מיד. התוצאה ככל זה היתה, שרק בתדשי
הקיץ של השנה הזו הגיעה הבקורת לידי סיום, ואפשר היה לגשת לעריכת
הדו"ח קצרו.

לפני היה מונח דו"ח מקיף מאד שהוגש ע"י
עובדי השרדי, ותסקירי היה לקחה מן החומר המקיף הזה אותם הדברים
למאד מאד יבחי למבל עליהם את התריות במנהל החוזים, ומצד שני,
שהיו יבחי לתמונה הספיקה שראיתי לטוב לוועדה. אגב, החומר הגלמי
קמד וצריך לרשות החברה ולרשות הממשלה, וזה תרמו י גם לרשות הוועדה.

לאילו תוצאות הגיעה הבקורת? תוצאות אלה
נוגדות לשלושה נהלים: א) היסודות המינספיים של החברה ושימות המיסון
לה. ב) מינהל החברה ושרדי העבודה של המינהל. ג) הפעולה
המנהלית והאדמיניסטרטיבית של החברה, ובמיוחד של המינהל. על שלושת
הנהלים הנלה בוצעו לדבר עם בקורת.

א) היסודות המינספיים ושימות המיסון.
המאזנים שהדו"ח שלי מנתה, מראים שהמיסון של החברה אינו בריא. מפעל
משקי כוונת לו להשקיע ברכוש קבוע אך ורק אותם הכמפיים שעומדים לרשותו
בזורה של הון מניות או סילווה לזמן ארוך. את הכמפיים לזמן ארוך אינם
מספקים, מדיניות כמפיים בריאה נותנת את הברירה בין שני מקרים: או
הגדלה הוון לזמן ארוך, או הקטנת ההשקעות. הניתוח שנחתי בעמוד 9 של
הדו"ח מראה שהחברה לא פעלה לפי עיקרון זה. אולי קשה לפעול לפיו,
אבל עלי לקבוע את הקובדה. בעל המניות היקרי - הממשלה - השלמה עם
מב המיסון הזה.

ב) המינהל ושרדי העבודה. כנראה שהקובדה שהמיסון
היה קיים בעזרה בלתי בריאה קשורה בקובדה אחרת. "עמידה" היתה להלכה
הברה שהממשלה היתה בהנהלתה, אבל למעשה, לא השתתפה הרבה בהנהלה. יש
לי טענות של 2 ישיבות על הנהלה, מהן רק שתיים השתתף נציג הממשלה,
בר הורוביץ. מאר הישיבות השתתפו בר המסון ומר אשכול, שהיה אז נציג
הסוכנות. הירושו של דבר, שהחברה היתה למעשה בהנהלתו של אדם אחד,
ברור שהשתתפות פעילה של הממשלה היתה משנה את המצב.

ג) הפעולה האדמיניסטרטיבית והאדמיניסטרטיבית של
החברה, ובמיוחד של המינהל. ברור דבר אחד - הבקורת של מבקר המדינה
בשמותיה אלה, בתלקה הגדול יש לה אופי של בדיקות נסיון. עיינו בתוזים
עם הקבלנים, בחליפת המכתבים אהם, עיבדנו את התוצאות של בדיקה מיב
הבניה ע"י מסון החקנים; בדרך בקורת נסיונית בדקנו את התיקים הנוגעים
למכירה בחיט והשכרתם. שיטה עבודה זו מסבירה את הניתוח הזהיר של כמה
תוצאות הקורת. למשל, את ליקוי מסוים נקבע בכמה מקרים באופן אוטומטי,
אינוי רשמי להגיד שליקוי זה היה קיים בהקבה מקרים. אבל בכל זאת יש
להסיק מסקנות מקובדה זו.

(המשך הישיבה - רשח בש).

ב.ש.

החברה טענה שהיא היתה רשאית לעשות את הסדרונקציה של מטבח החוץ עם החברה מרכזית, בעוד שהאוצר הצהיר לנו בכתב, שהדבר לא היה מתאים לאישורו. איני יכול להגיד מה היה המצב למעשה ואם הנסיבות דרשו זאת; אני יכול רק לקבוע עובדות אלה.

האפשרות לקבוע את החוסרים החסרים: איני חושב שישנה אפשרות כזו. יתכן אולי שמומחה שישקיע עבודה רבה וזמן רב יוכל לעגיד לתוצאות מסוימות, אבל משרד המבקר אינו יכול לקבוע דברים כאלה, אלא רק להצביע על העובדה שהסידורים אפשרו דברים לא טובים. אאאא

אאאאאאאאאאאאאא

מר אשכול:

ברצוני לקרוא בפניכם מכתב מ-7.12.52 מטעם האדם הממונה על כך במחלקת הקליטה של הסוכנות: הרינו לאשר בזאת שחברת עמידר לא מטרה כל יחידת דיון לעולה או לאיש אחר מבלי אישור מחלקת הקליטה, ואין לנו כל טענה בנידון זה אליהם.

היו"ר י. גורני:

אין לנו עדיין מסודת של דיון בדו"ח מבקר המדינה הנוגע לגופים לא מסולתרים. לפי דרישת המוסד המבוקר הזמנתי לישיבה זו את נציגי אולם ברור שלא יכול להערך וכוח בין המוסד המבוקר ובין המבקר בוועדת הכספים.

א. ציזלינג:

לדעתי, בפני ועדת הכספים יש רק אחראי אחד לדו"ח מבקר המדינה: הממשלה, ע"י השר המתאים. זה אפוא ענינו של שר האוצר אם להביא אתו את עוזריו לישיבה, במקרה זה - אנשי עמידר.

י. בדר:

הטענות שלנו יכולות להיות מופנות רק לשר האוצר, בהיותו אחראי בפני הוועדה, ומל השאלות שלנו ביחס לדו"ח הן כלפיו. שר האוצר יכול להזמין את מנהל עמידר לישיבה, ואז הוא מופיע על אחריות השר.

היו"ר י. גורני:

אני מסכים שלא אנו מזמינים את אנשי עמידר, אלא שר האוצר. תשובת שר האוצר תנתן באחת הישיבות הבאות.

ה) סדרי עבודת הוועדה

היו"ר י. גורני:

לאחר שהחלטנו להעביר את חוק מס הרכש לאחת משתי ועדות המשנה שלנו, קבלתי מכתב מסר רוקח, בו הוא מבקש לדון על חוק זה במליאת הוועדה.

ח. אריאב:

לפי החלטת הוועדה, יסוכם בוועדת המשנה שבחוק שיש להניח זה יהיו ניגודים בין חברי הוועדה כמעט בכל סעיף - תהיה זו עבודה כפולה אם נדון בו גם בוועדת המשנה.

היו"ר י. גורני:

גם בחוק זה יש מעיפים סכניים רבים שאשר יהיה לקבל אותם בוועדת המשנה. בכל אופן, אנו נקיים קודם לכן דיון כללי על החוק במליאת הוועדה.

א. ציזלינג:

לאור הנסיון של חוק מס ההכנסה, אני מציע לא לערוך בחוק זה דיסנים כללים, אלא לדון בו סעיף אחר סעיף. כן אני מציע שעל יסוד הסכם יעברו חלק מהסעיפים לוועדת המשנה וחלק ישאר במליאת הוועדה.

היו"ר י. גורני:

הישיבה סגורה.

ג.ש.

מדו"ח זה אפשר להסיק מסקנות מספר,
הנוגעות ראשית לחברה בעצמה וק

המשרד דברי ד"ר מוזס:

לחברות ממשלתיות בד"כ.

מה הן המסקנות כלפי "עמידר"?

- (א) יש להתאים את הון החברה לצרכים שלה.
- (ב) הממשלה צריכה להפוך את השתתפותה בחברה מהשתתפות תאורטית לממשית.
- (ג) יש לארגן מחדש את הנהלת החברה, ואז יהיה להחליט באיזו מידה דורשות תוצאות הבקורת מתן הוצאות קונקרטיות להנהלה המחודשת בשטח העבודה העניינית, בנוגע לטיב הבניה, לבקורת חומרי הבנין, מכירת והשכרת בתים, טיפול במטבע חוץ. החלטה זו צריכה להעשות, לדעתי ע"י הממשלה, או לפחות לפי הצעות הממשלה.

מסקנות לגבי חברות ממשלתיות בד"כ:

במידה שעבודת הבקורת שלנו עד עכשיו מרשות לשפוט על כך, הרי "עמידר" היא דוגמה יוצאת מן הכלל ביחס לחוסר פיקוח ענייני של הממשלה, הקיים פחות או יותר לגבי יתר החברות הממשלתיות. אבל חסרה ששה ברורה וקבועה אשר תבטיח בכל מקרה שבו יסדה הממשלה חברה או השתתפה בה, את הפיקוח על הקצאת הסביון כהלכה, על מנזי צציגי הממשלה בהנהלת החברה, על מסירת דינים וחשבונות תכופים מצד נציגים אלה.

לכן מן הצדך יהיה בכל מקרה של חברה ממשלתית פיקוח כללי הצריך למעשה, לדעתי, בידי האוצר, ופיקוח מקצועי, במידה שהמשרד המוסמך למקצוע הנדון אינו משרד האוצר.

א. ציזלינג:
לא ברור לי מי ערך את הבידיקות על טיב הבניה - האם מבקר המדינה עצמו הזמין בדיקות אלה, או האם אלה ה בדיקות שנעשו ע"י החברה?

האם נעשה נסיון להעריך כמה חומרי בניה חסרים על יסוד העובדה שאין טיב הבניה הולם את הנורמליות? האם נערכת בעקבות זאת בדיקה להטלת אחריות, אם על החברה ואם על הקבלנים?

לענין מסירת הדירות ללא אשורים מוסמכים: האם יש בידי המבקר רשימה מלאה של מקרים אלה או רק מקרים לדוגמה, והאם ביחס למקרים אלה ימסר שישו לבירור ואולי גם למשפט?

לענין החברה המרכזית להשקעות ולבנין: האם היה טיב הטרנזקציה הזאת, ומה קיבלו שני הצדדים?

י. בדר:
האם אין בימלתו של מבקר המדינה לספק לחברי הוועדה את הדו"ח המלא? ואם אין אפשרות זו - אולי אפשר להמציא לנו חלקים ממנו העשויים לענין אותנו?

מבקר המדינה ד"ר מוזס:
אני מצטער שאיני יכול להעמיד לרשות הוועדה את החומר הגולמי של הדו"ח, מאחר שבחברתי מסנו רק את מה שהוכח לדעתי במידה שאפשר להכניס לדו"ח. לעומת זאת אני מתאר לעצמי שחומר זה יכול להיות חשוב לממשלה.

הבידיקות של מכון התקנים לא נעשו ביוזמתנו. לפי החוזים עם הקבלנים היה עליהם לערוך בדיקות של טיב הבניה. ערכנו מדגם עורר מבדיקות אלה לעליו בסמנו את הבקורת בנידון זה.

את ענין חוסר אשורים ממחלקת הקליטה, לא קבענו בדו"ח כליקוי. אנו בררנו מספר מקרים וביחס לאחדים מהם לא יכלה החברה להמציא לנו את האשורים בטענה שהם הוחזרו לסוכנות ואין היא יכולה לקבלם חזרה. זה הוא אפוא ליקוי ארגוני. מתוך 9 אישורים שדרשנו, יכולנו לקבל רק 4.